

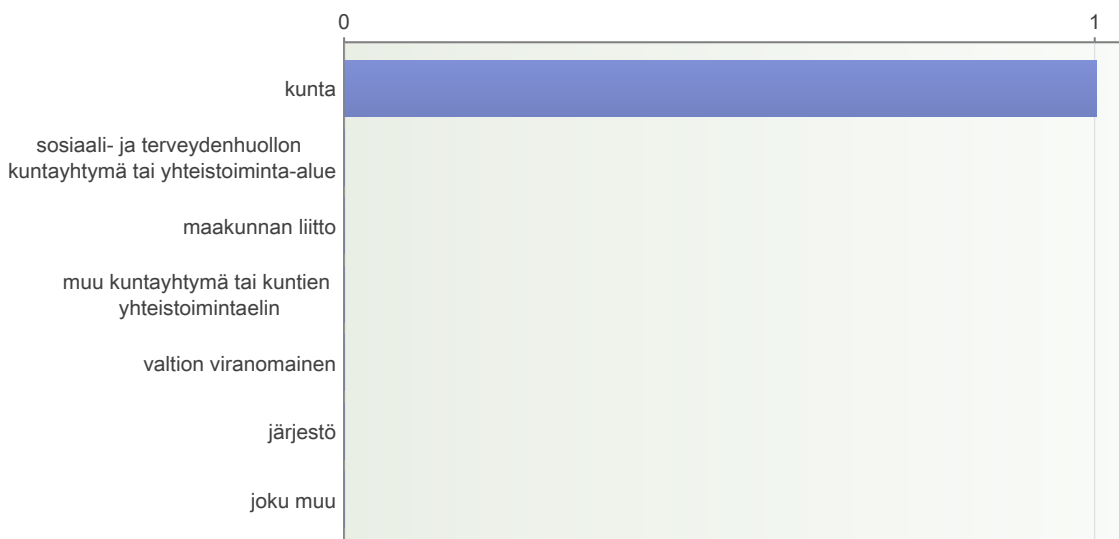
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Akaan kaupunki	perusturvajohtaja Elina Anttila	elina.anttila@akaa.fi	8.11.2016	Akaan kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Keskeinen keino hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen on sosiaali- ja terveyspalvelujen integroiminen, mutta esitetty malli kuitenkin piristoi palvelut lukuisten eri tuottajien vastuulle. Merkittävä osa terveydestä ja hyvinvoinnista tuotetaan sote-sektorin ulkopuolella. Jos sote-palvelutuotanto ja osaaminen olennaisesti siirtyvät yksityisten palvelutuottajien tehtäväksi, vaarana on myös kunnissa poikkihallinnollisesti tehtävän ennaltaehkäisevän työn heikentyminen. Tällainen kehitys kasvattaisi hyvinvointi- ja terveyseroja.

Esitetty malli julkisen palvelutuotannon pakkoyhtiöittämisestä ei edistä kestävästi sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamista ja kansanterveyttä. Myös kriisitilanteissa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta yhtiöittäminen on ongelmallista. Pakkoyhtiöittämisestä tulee luopua.

Esitykseen keskeisesti sisältyvä uuden hallintotason luominen maahamme lisää väistämättä byrokratiaa. Lähipalvelujen saavutettavuus tulee määritellä riittävän tarkasti. Alueille on jätettävä riittävä väljyys palvelutuotannon organisoimiseen alueen tilanteen mukaisesti. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda kokonaiskustannusten lisääntymiseen, palvelujen ylikäyttöön ja väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei anna. Osa alueista on liian pieniä väestöpohjaltaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Alueista tulisi muodostaa tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia sote – palvelujen järjestämisen ja tuottamisen näkökulmasta. Tavoitteet ja todellisuus ovat merkittävässä ristiriidassa. Esitetyllä mallilla ei kavenneta terveyseroja eikä paranneta yhdenvertaisuutta. Sillä ei myöskään saavuteta 3 miljardin kustannusten kasvun hillintää, ellei palveluverkkoa ja palveluiden saantoa supisteta merkittävästi.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on myös tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Kustannuskehityksen taittamiselle on osittaiset edellytykset, mikäli maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

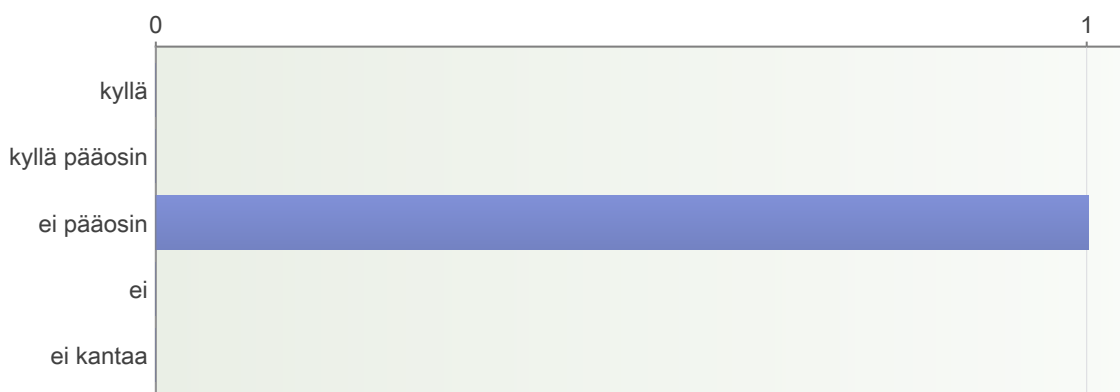
Vastaajien määrä: 1

- Ei toteudu. Esityksen mukainen itsehallinto ei täytä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaa, johon Suomi on sitoutunut. Perustettaviin maakuntiin ei ole tulossa aitoa itsehallintoa. Alueellisen itsehallinnon keskeinen kulmakivi on verotusoikeus, jota maakunnille ei ole tulossa. Maakunnille tulisi antaa verotusoikeus.

Maakunnilla pitäisi olla oikeus päättää hallinnostaan ja palvelujen tuotantotavoista. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan päätöksentekoa ja operatiivista toimintaa kaventavat paikallista demokratiaa merkittävästi.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalailla ollaan luomassa Suomeen uusi hallinnon taso ja uudenlainen oikeushenkilö. Mikäli uusi oikeushenkilö perustetaan tavallisella lainsäädännöllä, se voidaan myös purkaa tavallisella lainsäädännöllä. Järjestämisvastuullinen alueellinen (maakunnallinen) toimija tulisi perustaa kuntalain pohjalta aluekuntana. Tämä olisi demokraattinen ja olemassa olevaan keskeiseen julkishallinnon lainsäädäntöön perustuva selkeä

malli. Kuntalain pohjalta muodostettujen aluekuntien henkilöstö-, kiinteistö- ja eläkevastuut olisi helpompi siirtää kunnilta alueellisille toimijoille olemassa olevien säädösten mukaisesti. Aluekunnan talouden järjestämisen osana aluekunnille voitaisiin perustaa oma valtionosuusjärjestelmä pääosin nykyisiä kuntien valtionosuusjärjestelmän kriteerejä kehittämällä. Maakunnan toimiala tulee pitää rajattuna, eli se hoitaa vain sille erityislainsäädännössä määritellyt tehtävät. Maakunnan ei tule voida ottaa itse itselleen uusia tehtäviä.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

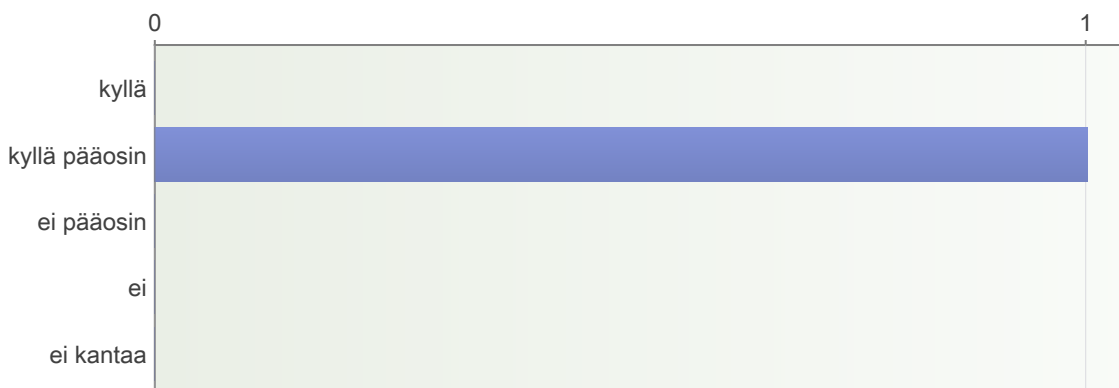


Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Koska maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on vielä valmisteilla, on maakunnan tehtäväkokonaisuuteen mahdotonta ottaa kantaa. Elinkeino- ja työllisyysasioiden osalta maakuntien ja kuntien välistä tehtävänjakoa on täsmennettävä. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että erityislainsäädännössä maakunnalle määritellyt tehtävät eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

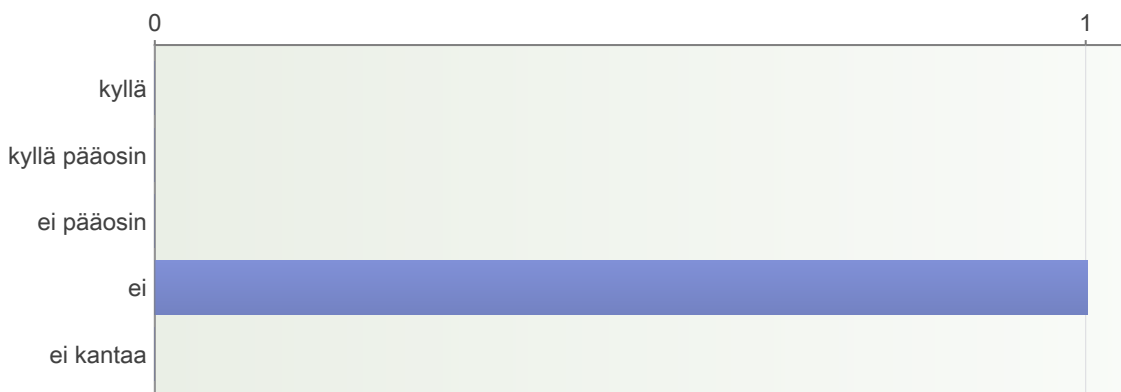


Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Teoriassa kyllä, mutta käytännössä päätöksenteko karkaa kauemmas ihmisestä. Hyvinvointipalvelujen tuottaminen ollaan siirtämässä palvelulaitoksiin ja yhtiöihin, joiden hallinnosta on rajattu pois demokraattisesti valitut luottamushenkilöt, jotka vastaisivat päätöksistä suoraan alueen ihmisille. Näin ollen palvelujen tuotanto-organisaatioiden päätöksenteko ei ole suoraan yhteydessä kansalaisiin.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

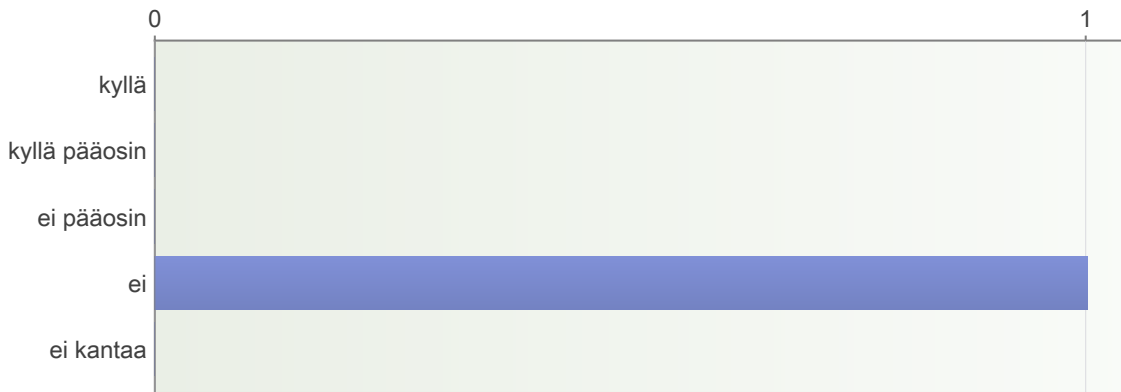


Avoimet vastaukset: ei

- Mikäli julkista tuotantoa ei pakkoyhtiöitetä, ei ole tarvetta erilliselle palvelulaitokselle. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka johtaa kustannusten nousuun. Mallista on kuntakentällä jo luovuttu, kun on huomattu sen kaikinpuolinen toimimattomuus. Järjestämisvastuun ja operatiivisen toiminnan erottaminen aiheuttaa hallinnon päällekkäisyyttä ja turhaa byrokratiaa.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei

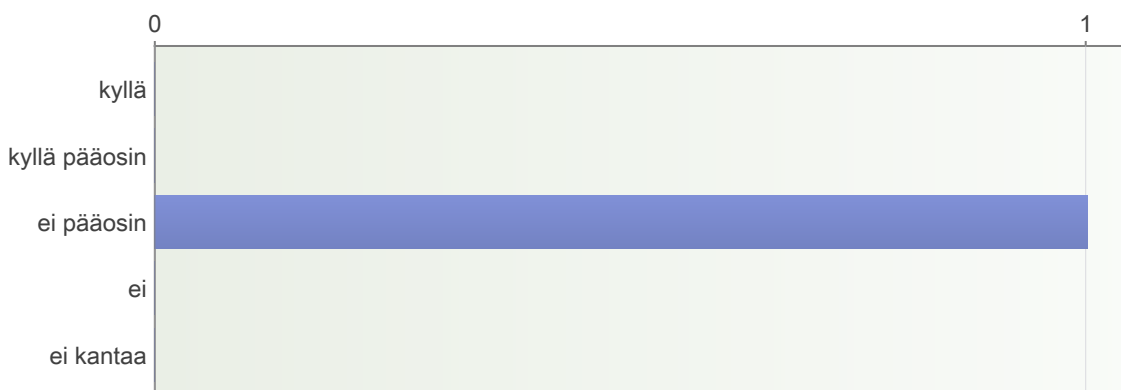
- Maakunnan rahoitus on liian riippuvainen valtiosta. Rahoitusmalli ei noudata Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaa. Kuntalaissa on perusteelliset kriteerit kuntien talouden ohjaukseen ja tasapainottamiseen. Niiden pohjalta olisi selkeää rakentaa myös maakunnille toimiva talouden ohjausjärjestelmä. Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuuluisi Kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



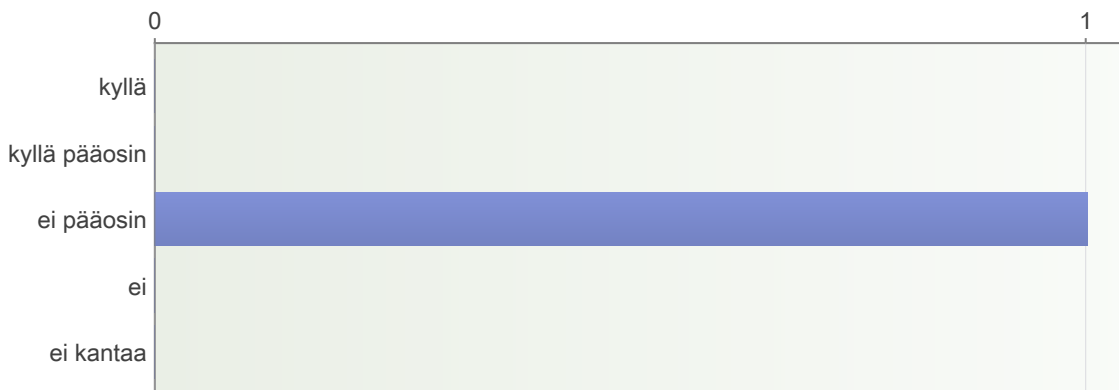
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valinnanvapauslainsäädännön puuttuminen vaikeuttaa arviointia. Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väljiin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa. Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksella säädettävän maakunnan tehtäväksi. Sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

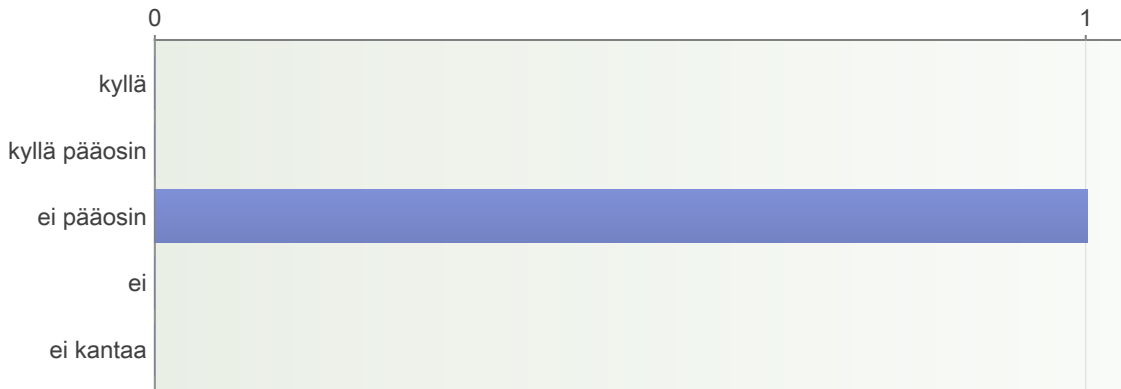


Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On täysin perusteltua, että yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sopimusosapuolia sitova. Sen sijaan on kyseenalaista, että valtiolle on annettu toimivaltaa päättää yhteistoimintasopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriöiden laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa ovat maakunnan itsehallinnon näkökulmasta vaikeasti hyväksyttävissä.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

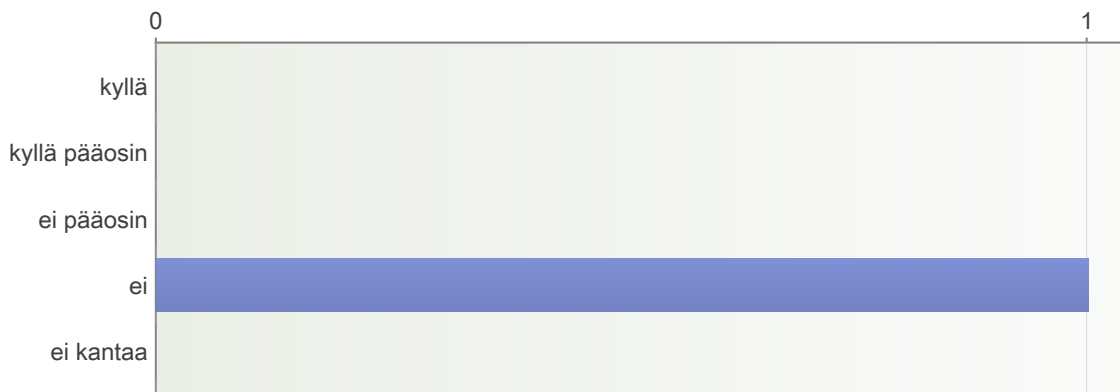


Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Erityisen ongelmallista on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikeuttaa olennaisesti annettavaan arvioon järjestämislaista. Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisosaaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen. Välttämätön edellytys käytännössä palveluiden integraation toteuttamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena. Tämä edellyttää nykyisten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilörekisterien yhdistämistä siten, että yhteiseen rekisteriin kuuluvien tietojen käsittelyoikeus mahdollistetaan työtehtävien mukaisesti.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystietopalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

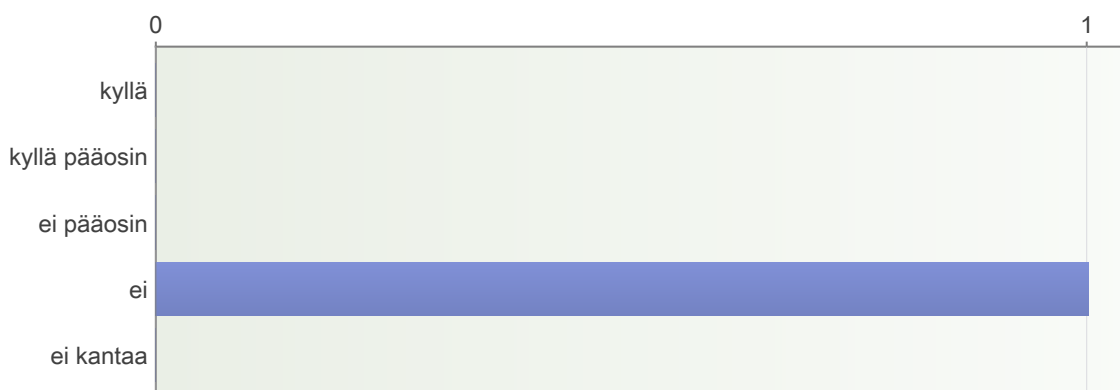


Avoimet vastaukset: ei

- Valtion interventio-oikeus maakuntien operatiiviseen toimintaan on maakuntien itsehallinnon kannalta erityisen ongelmallinen. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Erityisen ongelmallista maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on lakiluonnoksen 19 §:n (Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnon ohjaus) lisäksi 18 § (Valtioneuvoston toimivalta). Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1



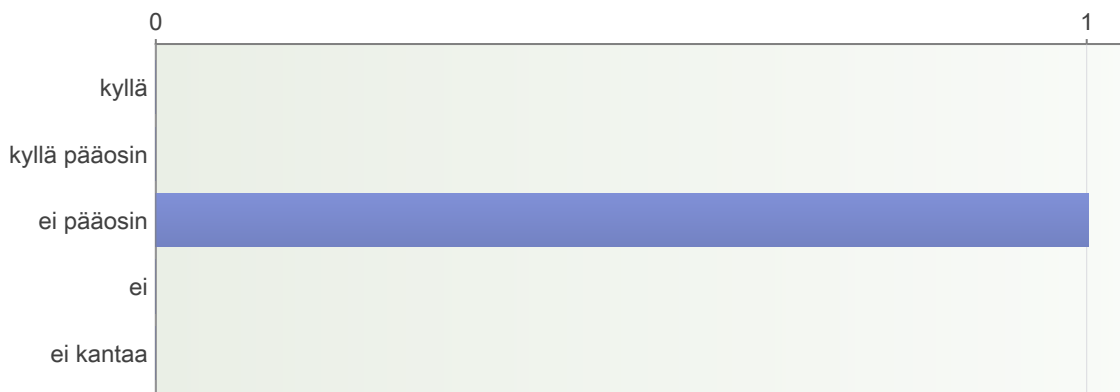
Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämislain 22 §:n mukainen velvoite erottaa tuottaminen ja järjestäminen toisistaan on uudistamisen näkökulmasta pääosin turha eikä tue tavoitteiden toteutumista. Useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu

niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulee poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei pääosin

- EU ei edellytä julkisen palvelun yhtiöittämistä. Yhtiöittäminen heikentää julkisen palvelutuotannon demokraattista valvontaa eli vähentää kansalaisten valtaa. Sote-palvelut rahoitetaan pääosin verovaroin ja ne ovat keskeisiä yhteiskunnan peruspalveluita. Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monestakin eri näkökulmasta. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, voidaan laajentaa myös muilla keinoilla kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Sosiaali- ja terveyspalveluita ei pidä ajaa bisneslogiikkaan vaan kansanterveyden ja hyvinvoinnin tulee olla johtavassa roolissa. Jos markkinoilla kilpaillaan potilaista, mainonta ja mielikuvat nousevat helposti pääosaan asiakkaan tehdessä valintaansa. Todenperäistä tietoa voi olla hyvin vaikea saada. Malli johtaa yli- tai alihoitamiseen, kun potilaista kilpaillaan tai kustannuksia vältellään ja yritetään siirtää niitä muualle. Markkinoilla tavoitellaan voittoa ja liikevaihdon kasvua.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Alun perin kolmessa vaiheessa tehtäväksi kaavailtu sote-uudistus on muuttunut yhdellä kerralla tehtäväksi sote-mullistukseksi, jossa samaan aikaan toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio, maakuntahallinto, valtion aluehallinnon uudistus, sote-rahoituksen uudistaminen, valinnanvapausmalli sekä kilpailu palvelutuottajien välillä. Vaarana on, kokonaisuus ei pysy hallinnassa ja että tämän johdosta tehdään suuren mittaluokan virheitä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: kyllä

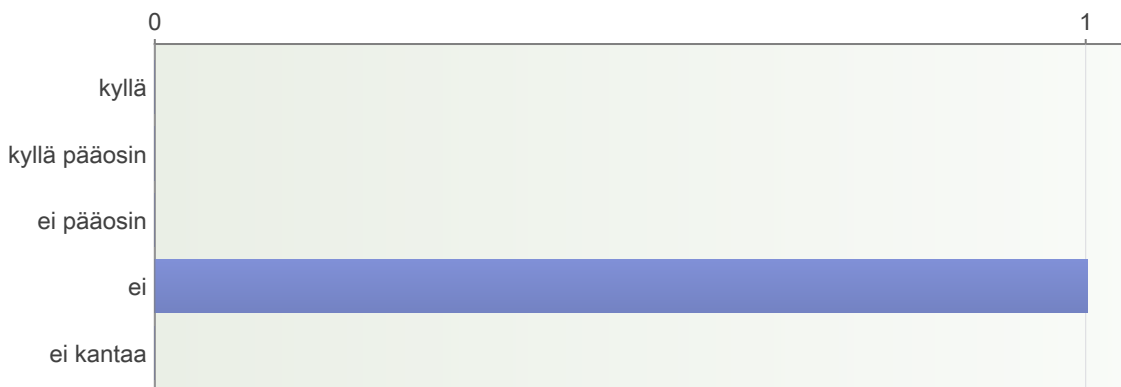
- Kunnan tulee voida kuulua siihen maakuntaan, jonka kunta on demokraattisessa päätöksenteossa valinnut.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

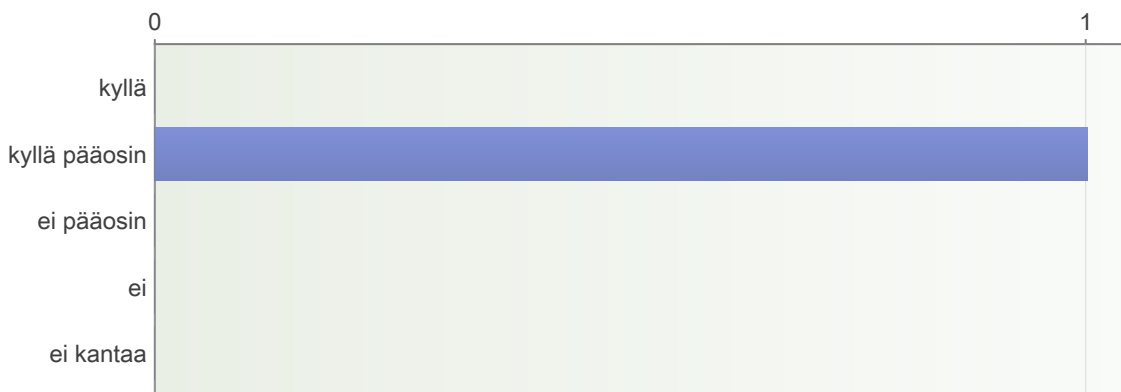


Avoimet vastaukset: ei

- Väliaikaishallinnolla on esitetystä muodosta liian paljon valtaa mm. johdon valitsemisessa ja erilaisten sopimusten tekemisessä ilman selkeää toimivaltaa tai varmuutta tulevista vastuista. Väliaikaishallinnon sääntelyä tulee selkeyttää ja sen demokraattinen ohjaus varmistaa. Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voitane todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisesta viranhaltijasta. Virka perustetaan ja siihen nimetään yleensä hakumenettelyn kautta. Mikäli valmistelussa siirrytään kuntalakipohjaiseen malliin, väliaikaishallinto on tarpeeton ja siitä voidaan luopua. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

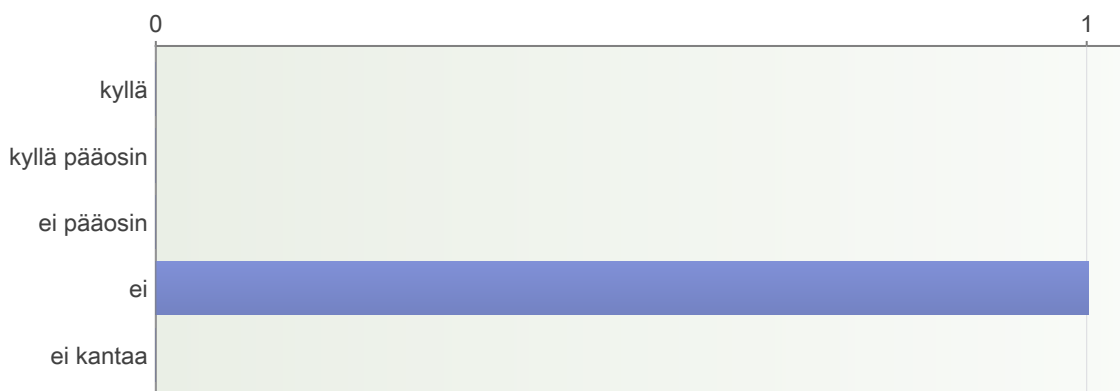


Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. Siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei

- Katso vastaukset kysymykseen 22.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

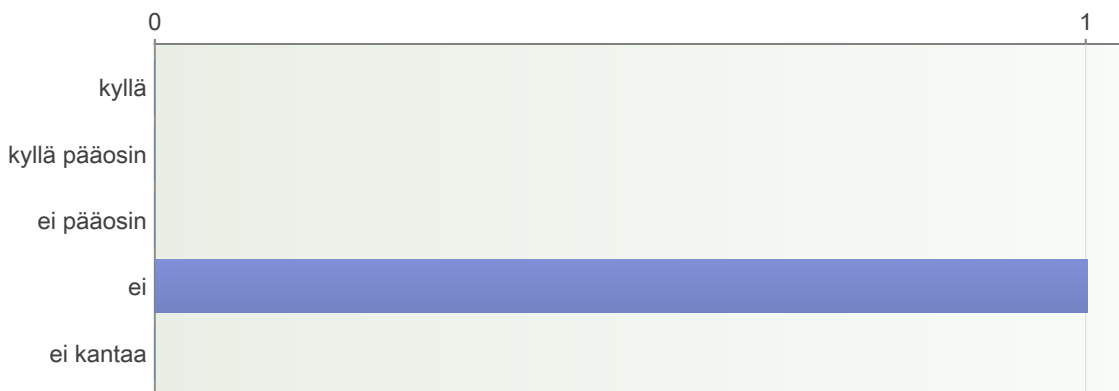
- Akaan kaupunki ei hyväksy valmistelussa omaksuttua näkemystä, että näin merkittävän omaisuuserän siirtäminen kunnilta vastikkeetta toiselle omistajalle ei nauttisi perustuslain omaisuudensuojaa.

Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote – kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3+1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistönpidon, investointien riskittömän toteuttamisen ja omaisuuden arvon säilyttämisen.

Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

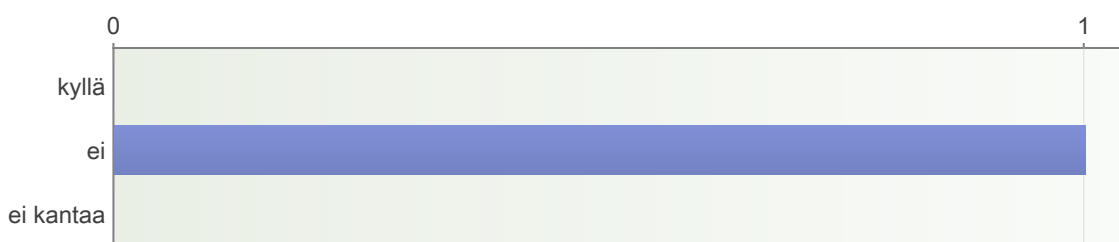


Avoimet vastaukset: ei

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on perustuslaissa turvattu kunnallisen itsehallinnon ydintä. Maakuntauudistuksessa ei tule puuttua kunnan oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan. Verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös erittäin todennäköistä riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntien erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee selvästi myös luottoluokittajien arvioista.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei

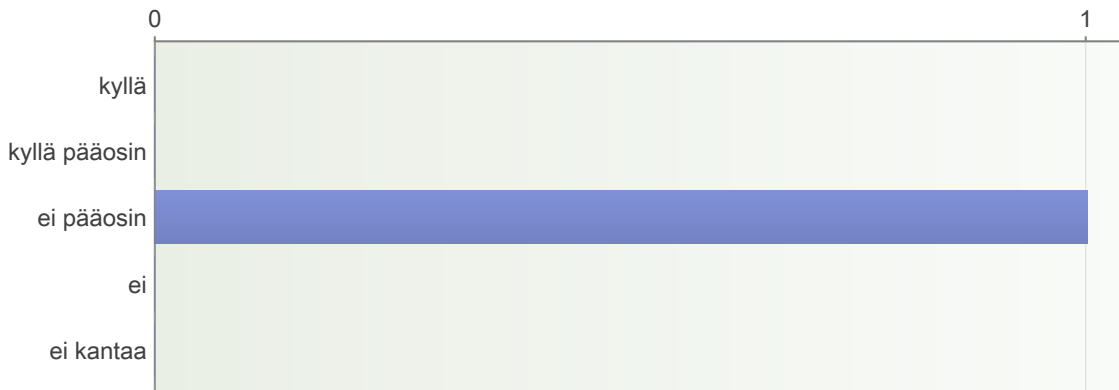
- Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Yhtiöittämiselle tulee varata aikaa vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

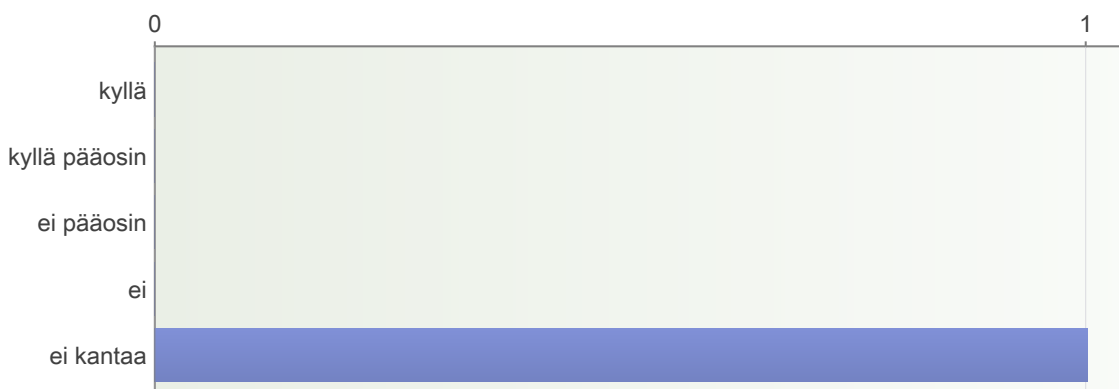


Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta esitetty malli on huono. Rahoituksen tulisi olla samoissa käsissä kuin palvelutuotannon järjestämisen päätäntävällä. Valtionrahoitukseen perustuva malli johtaa maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjukseen. Koko maan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hallinnan kannalta malli saattaa olla hyvä.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

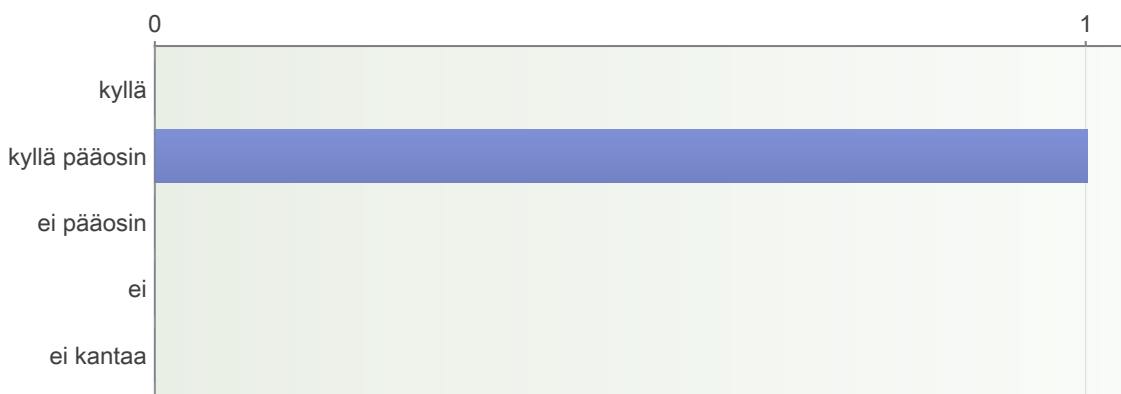


Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Kysymykseen on vaikea vastata. Riippuu paljon kulloisistakin lakisääteisistä tehtävistä sekä siitä, miten maakunnassa kyetään mm. palveluverkkoa muuttamaan. Palveluiden tarjontaa voidaan joutua vähentämään ja asiakasmaksuja korottamaan.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen nyt lausuttavana olevien tehtävien osalta. Ns. hyte-kriteerien määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: kyllä

- Koska kunnat eivät enää jatkossa järjestä sote-palveluita, poistuu myös kuntakohtaisten tarve-erojen ja poikkeaminen ongelmat. Maakuntien kokoisissa yksiköissä sote-rahoitus rahoitus toimii kaikilla mallilla vakaammin.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

**33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)**

Vastaajien määrä: 1



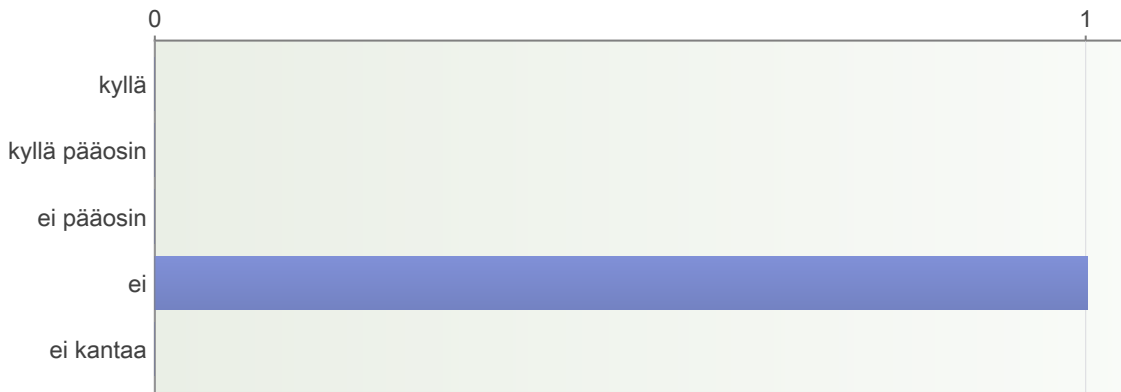
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

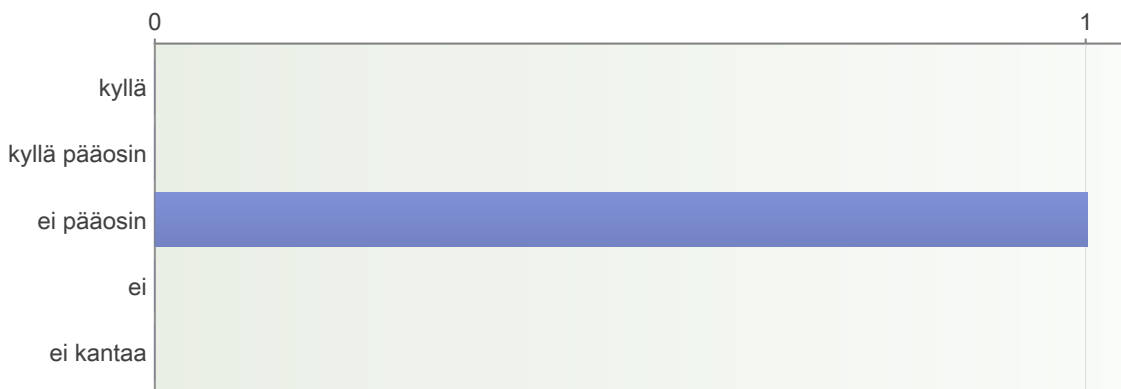


Avoimet vastaukset: ei

- Kuntakohtaisia muutoksia ei tulisi lieventää ja muutosta betonoida johonkin asukaskohtaiseen euromäärään. Tulisi tunnistaa ja tunnustaa se tosiseikka, että tällä hetkellä osa kunnista on hyötynyt nykyisten rahoitusjärjestelmien vääristymistä ja osa kunnista on niistä kärsinyt. Hyötyjiä ovat olleet mm. kunnat, joiden väestö on keskimääräistä nuorempaa ja terveempää ja tarvitsee siksi palveluja selvästi vähemmän. Näissä kunnissa myös tulotaso ja maksetut kunnallisverot ovat korkeat. Kuntakohtaiset muutokset tulee toteuttaa täysimääräisesti esim. kolmen vuoden siirtymäajan kuluessa.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ottaen huomioon hyte – kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin niin perusoikeuksien toteuttajana kuin elinvoima- ja kilpailukykytehtävien hoitajana. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella merkittävästä määrästä perusoikeudellisia tehtäviä (mm. varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus), on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät

voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

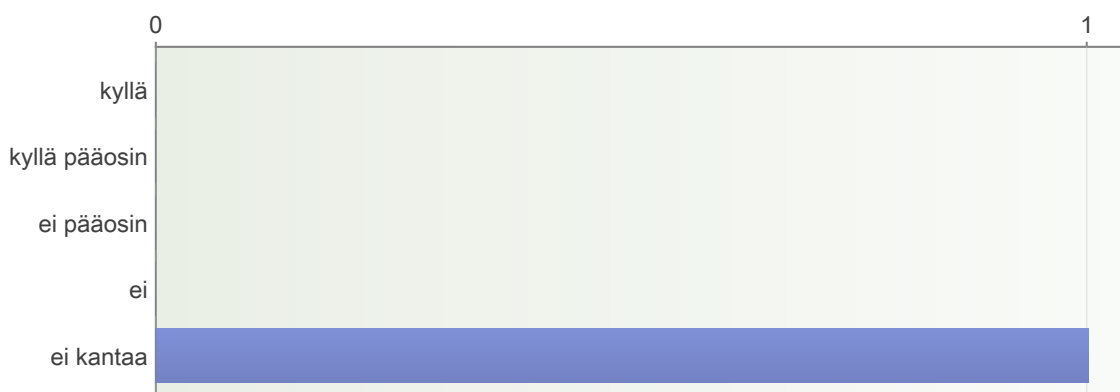
Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistukseen sisältyvässä kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevassa lakiluonnoksessa todetaan, että uudistuksessa kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja niin sanottu muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Akaan kaupunki ja Urjalan kunta vastustavat tätä esitystä.

Kuraattorien ja psykologien toimintaa säätelee myös perusopetuslaki ja opetussuunnitelman perusteet oppilas- ja opiskelijahuoltolain ohella. Kuraattorien ja psykologien lakisäätöisen tehtävän hoitamisen kannalta on tärkeää kiinteä yhteistyö koulun hallinnon ja perusopetuksen hallinnon kesken. Akaassa ja Urjalassa tämä on toteutunut hyvin.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Toiminnan tehokkuuden kasvattaminen alueella hyödyttää alueen asukkaita itseään silloin, jos alueella on verotusoikeus. Päättäjät pyrkivät pitämään verotuksen mahdollisimman alhaisena. Mikäli valtio ulosmittaa tämän tehokkuushyödyn alueelta pois, kannustin kehittää toimintaa poistuu. Verokaton asettaminen kunnille on kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta.

39. 37. Vapamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteistövero tulee palauttaa kuntien valtionosuusjärjestelmään sisältyvän verotulotasauksen piiriin. Nykyinen malli, jossa kunnallisvero ja yhteisövero ovat verotulotauksessa mukana, mutta kiinteistövero ei, on kuntien kannalta hyvin epäoikeudenmukainen.

Yhteisöveron tuotto tulisi siirtää kokonaan valtiolle ja korvata summa kunnille valtionosuuksina, sillä yhteisövero on epävakaa veromuoto. Valtio pystyy kuntia paremmin sopeutumaan yhteisöverotuoton suhdanne- ym. vaihteluihin. Yhteisöveron tuoton siirto valtiolle vähentäisi myös kuntien välistä epätervettä ja koko kansantalouden kannalta haitallista kilpailua yrityksistä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

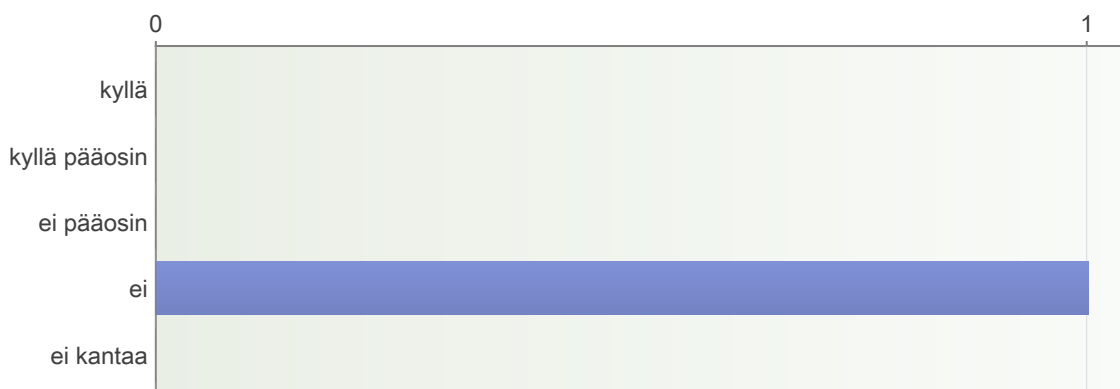
Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



Avoimet vastaukset: ei

- Yhtiöittämisen osalta syntyy eläkkeisiin liittyviä riskejä. Jos yhtiöt valitsevat Kevan sijasta jonkun yksityisen vakuutusyhtiön, jää kunnille merkittäviä kattamattomia eläkevastuita.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan asema asukkaidensa hyvinvoinnin edistäjänä säilyy edelleen merkittävänä. Kunnallisen itsehallinnon laaja-alaisuus vähenee tehtäväkentän kapenemisen myötä, sillä sote-palvelut ovat olleet 1860-luvulta lähtien kunnallisen toiminnan keskiössä. Jatkossa tehtävät painottuvat varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon ja ammattikoulutukseen, tekniseen infrastruktuuriin, kaavoitukseen, liikuntaan, kulttuuriin, vapaa-aikapalveluihin, nuorisotyöhön, elinkeinoasioihin ja asuntopolitiikkaan. Edunvalvonnan merkitys kasvaa ja toimiminen erilaisissa verkostoissa.

Uudistuksen seurauksena kuntien tulorahoitus jää alle puoleen nykyisestä, mutta velkarasite nykyiselle tasolle. Rahoitusriski nousee merkittävästi ja investointien toteuttamisedellytykset heikkenevät. Riskinä on käyttämättömiin kiinteistöihin jäävät ylläpitokulut sekä taseen alaskirjaukset. Lisäksi toiminnan volyymin pieneneminen tukipalveluissa ja monissa hankinnoissa johtaa kuntien toiminnan tehokkuuden heikkenemiseen. Seurauksena tulee olemaan henkilöstöön liittyvät sopeuttamistarpeet.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen jälkeen osa maakunnista on väestöltään liian pieniä suoriutuakseen lakisääteisistä tehtävistä kustannustehokkaasti.

Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutukset peruskuntien talouteen

Peruskuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Yksittäisiä peruskuntia saattaa joutua suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.